

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Херсонський державний університет

ОСВІТНЬО — ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«Середня освіта (мова і література російська)»
Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 014 Середня освіта
спеціалізацією 014.02 Мова і література
галузі знань (01 Освіта/Педагогіка)
Кваліфікація: учитель російської мови
і світової літератури та англійської мови

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою Херсонського
державного університету

Голова вченої ради ХДУ

(Володимир ОЛЕКСЕНКО)

(протокол № 11 від «23 квітня» 2018 р.)

зі змінами (протокол № 16 від 05. 04. 2022 р.,

наказ № 235-Д від 07.04. 2022 р.)

Освітня програма вводиться в дію з 18 травня 2018 р.

Ректор Херсонського

державного університету

(Олександр СПІВАКОВСЬКИЙ)

(наказ № 425-Д від «18 травня» 2018 р.)

Херсон, 2022 рік

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (мова і література російська)» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти розроблена згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту».

Освітньо-професійна програма відповідає першому (бакалаврському) рівневі вищої освіти й шостому кваліфікаційному рівню за Національною рамкою кваліфікацій.

Освітньо-професійна програма регламентує цілі, очікувані результати, зміст, організацію, умови, технології реалізації освітнього процесу.

Розроблено робочою групою кафедри слов'янської філології Херсонського державного університету.

Унесено Херсонським державним університетом.

У поданій редакції введено вперше.

Розроблено робочою групою у складі:

Михайловської Галини Олександрівни, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри слов'янської філології;

Тропіної Ніни Павлівни, доктора філологічних наук, професора, професора кафедри слов'янської філології;

Гладкової Рити Яківни, кандидата філологічних наук, доцента, завідувача кафедри слов'янської філології;

Левакіної Тетяни Василівни, кандидата філологічних наук, доцента кафедри слов'янської філології;

Мунтян Світлани Віталіївни, кандидата педагогічних наук, доцента кафедри слов'янської філології;

Пономаренко Єлизавети В'ячеславівни, здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Середня освіта (мова і література російська)».

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

Одайник Світлани Федорівни – проректора з питань зовнішнього оцінювання та моніторингу якості освіти комунального вищого навчального закладу «Херсонської академії неперервної освіти» Херсонської обласної ради, кандидата педагогічних наук, доцента;

Бондаренко Ірини Анатоліївни – учителя-методиста Херсонської спеціалізованої школи І–ІІІ ступенів № 24 з поглибленим вивченням математики, фізики та англійської мови Херсонської міської ради.

1. Профіль освітньої програми «Середня освіта (Мова і література російська)»

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Херсонський державний університет Факультет української й іноземної філології та журналістики
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр середньої освіти, учитель російської мови і світової літератури та англійської мови
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Середня освіта (мова і література російська)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, <u>240</u> кредитів ЄКТС, термін навчання 3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію освітньої програми № 351, рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 16.06.2020 р. протокол № 11 Строк дії сертифіката до 16.06.2025 р.
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA- перший цикл, EQF – LLL – 6 рівень
Передумови	На основі повної загальної середньої освіти
Мова(и) викладання	Українська, російська, англійська мова
Термін дії освітньої програми	до 01 липня 2025 року
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://www.kspu.edu/Education/EduPrograms/014/014OPP10.aspx
2 – Мета освітньо-професійної програми	
Підготовка фахівців, здатних викладати російську мову та світову літературу, другу іноземну мову в закладах загальної середньої освіти й спеціалізованих навчальних закладах, у різноманітних групах іноземних учнів; розв'язувати проблеми, пов'язані з новітніми тенденціями розвитку та функціонування іноземної мови в сучасних комунікативних ситуаціях.	
3 - Характеристика освітньо-професійної програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація) (за наявності)	01 Освіта/Педагогіка, 014.02 Середня освіта (мова і література російська) Обов'язкові компоненти ОП – 75 % Вибіркові компоненти ОП - 25 %
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма підготовки бакалаврів з акцентом на формування здатності організовувати та здійснювати освітній процес із російської та другої іноземної мови й світової літератури.

Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Формування й розвиток професійної компетентності для здійснення дослідницької та інноваційної діяльності в галузі мовної підготовки з урахуванням сучасних вимог освіти, світового медіапростору, загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.
Особливості програми	Програма забезпечує комплексну підготовку фахівців у галузі середньої освіти за рахунок поєднання вивчення філологічних і психолого-педагогічних дисциплін з виробничою (педагогічною) практикою.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Професійні назви робіт (за ДКП): 2320 учитель закладу загальної середньої освіти 234 учитель спеціалізованих навчальних закладів
Подальше навчання	Навчання на другому (магістерському) рівні
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване, проблемно орієнтоване навчання, самонавчання з використанням пояснювально-ілюстративних, інтерактивних, проектних, комп'ютерних технологій навчання.
Оцінювання	Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», «зараховано», «не зараховано» – та 100-бальною шкалою ECTS (A, B, C, D, E, F, FX). Форми контролю: усне та письмове опитування, тестування, захист курсових і кваліфікаційної робіт, захист звітів із практик, заліки, екзамени.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	ІК. Здатність до навчання; креативність; виявлення стану й можливостей поліпшення педагогічного процесу та відповідного освітнього середовища в загальноосвітніх і спеціалізованих навчальних закладах; визначення індивідуальних особливостей його учасників; наукові й науково-педагогічні дослідження в галузях філології та методик викладання філологічних дисциплін.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, виявлення й формулювання відповідної аргументації для розв'язання проблем. ЗК 2. Адекватне оцінювання власних можливостей, особливостей, визначаючи «Я-концепцію». ЗК 3. Здатність регулювати власний емоційний стан і вибирати ефективний варіант поведінки у тій чи тій ситуації. ЗК 4. Здібність планувати час та адекватно сприймати навколишню дійсність на основі знань про неї; здатність визначати стратегію і тактику дій для досягнення балансу між своїми потребами, очікуваннями, смыслом життя й вимогами соціальної дійсності. ЗК 5. Здатність до соціальної активності; формування системи «Я-суспільство». ЗК 6. Здатність учитися протягом життя, оволодіваючи сучасними знаннями; розвивати свій інтелектуальний рівень, розширювати загальнокультурний світогляд на різних етапах професійного зростання. ЗК 7. Розуміння необхідності здорового способу життя, дотримання й пропагування його норм.

	<p>ЗК 8. Усвідомлення цінності свободи, прав людини, своєї відповідальності та додержання принципів демократичного суспільства, що базуються передовсім на власній гідності й повазі до кожної особистості.</p> <p>ЗК 9. Шанобливе ставлення до Батьківщини, символів держави Україна, традицій, мови й народу.</p> <p>ЗК 10. Здатність до співпраці в колективі; здатність уникати конфліктів, розуміння шляхів подолання їх та вміння брати на себе відповідальність; здатність діяти конструктивно, раціонально, активно, зокрема, у непередбачуваних ситуаціях.</p> <p>ЗК 11. Здатність до письмової й усної комунікації засобами державної, російської, іноземної мов; володіння різними видами мовленнєвої діяльності; спроможність розв'язувати комунікативні завдання рідною / іноземною мовами як усно, так і письмово, удосконалювати мовленнєві навички.</p> <p>ЗК 12. Здатність використовувати інформаційні й комунікаційні технології для виконання завдань у сфері професійної діяльності, зокрема, для пошуку, оброблення інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 13. Прагнення до життєтворчості як усеохоплюваного процесу розгортання життя у фізичному, соціальному, духовному просторі з метою реалізації особистісного потенціалу й користі суспільству.</p>
<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ФК 1. Володіти сучасними світоглядно методологічними підходами до розуміння організації освітнього процесу.</p> <p>ФК 2. Володіти фаховими знаннями (методики викладання філологічних дисциплін; основи психології; історія педагогіки, концепції виховання; сучасна літературна російська мова, друга іноземна мова; історія світової літератури).</p> <p>ФК 3. Орієнтуватися в особливостях лінгвістичних концепцій, критично оцінювати їх і використовувати їхні положення у фаховій діяльності.</p> <p>ФК 4. Орієнтуватися в літературному процесі країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті літератури, історії, культури, використовувати знання мов і здобутків світового письменства для формування національної свідомості, культури учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.</p> <p>ФК 5. Ефективно використовувати набуті знання з методики викладання мов і літератури, з філології, педагогіки, психології в професійній діяльності.</p> <p>ФК 6. Аналізувати наукові фахові джерела, узагальнювати інформацію та робити власні висновки.</p> <p>ФК 7. Уміти організувати самостійну роботу, спрямовану на опанування новими знаннями в галузі професійної діяльності.</p> <p>ФК 8. Якісно реалізовувати види мовленнєвої діяльності (читання, аудіювання, говоріння, письмо) завдяки достатньому обсягові знань із фонетики, лексики, граматики, орфографії, пунктуації, стилістики й культури мовлення української, російської та іноземної мов.</p> <p>ФК 9. Перекладати, реферувати й анотувати державною, російською та іноземною мовами тексти різних жанрів.</p> <p>ФК 10. Здійснювати різні типи аналізу лінгвістичних, літературознавчих текстів, художніх творів. Інтерпретувати й зіставляти мовні / літературні явища, використовувати різні методи дослідження.</p> <p>ФК 11. Послугуватися в професійній діяльності довідковою</p>

	<p>літературою, словниками, базами даних тощо.</p> <p>ФК 12. Володіти методиками складання психологічного портрета учня/класу. Ураховувати вікові особливості учнів під час підготовки конспектів уроків, виховних заходів тощо.</p> <p>ФК 13. Застосовувати традиційні та інноваційні методи навчання, інтерактивні прийоми.</p>
7 – Програмні результати навчання	
	<p>ПРН 1. Базові знання філософії, історії, культурології, що сприяють формуванню світогляду й соціалізації особистості, усвідомлення етичних цінностей, норм поведінки.</p> <p>ПРН 2. Знання правових та етичних норм, що регулюють відносини між людьми в професійних колективах.</p> <p>ПРН 3. Сформовані уявлення про спеціальність і кваліфікацію вчителя/філолога, особливості організації освітнього процесу в контексті модернізації української школи та входження в загальноєвропейський освітній простір.</p> <p>ПРН 4. Знання основ фундаментальних дисциплін (вступу до мовознавства, сучасної російської літературної мови, іноземної мови, історії світової літератури, педагогіки) як теоретичної бази освітньої та дослідницької діяльності.</p> <p>ПРН 5. Знання сучасних наукових методів науково-дослідницької роботи за спеціальністю.</p> <p>ПРН 6. Уміння реферувати наукові джерела (у т.ч. іншомовні) й оформлювати результати фахового наукового дослідження.</p> <p>ПРН 7. Досконале володіння державною мовою; володіння російською й іноземною мовами для формування комунікативної компетентності фахівця, необхідної для здійснення професійного спілкування, зокрема, іноземною мовою.</p> <p>ПРН 8. Знання методики психолого-педагогічної діагностики для підвищення ефективності освітнього процесу.</p> <p>ПРН 9. Здатність використовувати професійні знання, уміння й навички для розв'язання практичних завдань.</p> <p>ПРН 10. Розуміння культурологічних і соціально-економічних особливостей країн, мови яких вивчаються (традиції, звичаї, норми поведінки, мовленнєвий і діловий етикет; географія, соціальний і політичний устрій).</p> <p>ПРН 11. Здатність планувати, прогнозувати результат і коригувати навчально-виховну роботу.</p> <p>ПРН 12. Уміння проводити науково-методичну та організаційно-методичну роботу із запровадження в освітній процес нових технологій, у тому числі інноваційних, індивідуалізованого навчання тощо.</p> <p>ПРН 13. Здійснювати діагностику навчальних досягнень учнів, використовуючи різні види завдань.</p> <p>ПРН 14. Використання сучасних інформаційних технологій у навчанні мов і літератури; послуговування інтернет-ресурсами для самоосвіти й у професійній діяльності.</p> <p>ПРН 15. Володіння навичками аналізу навчально-виховних ситуацій, уміння визначати й розв'язувати педагогічні завдання, запобігати конфліктам.</p> <p>ПРН 16. Уміти організувати професійну діяльність відповідно до вимог безпеки життєдіяльності.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	

Кадрове забезпечення	Освітній процес забезпечують доктори педагогічних, філологічних наук, професори; кандидати педагогічних, філологічних, географічних, історичних, біологічних наук, доценти. З метою підвищення фахового рівня всі науково-педагогічні працівники один раз на п'ять років проходять стажування.
Матеріально-технічне забезпечення	Виконання програм навчальних дисциплін у повному обсязі забезпечено матеріально-технічним оснащенням кабінетів і аудиторій, зокрема: спеціалізовані навчально-тренінгові аудиторії та лінгафонні кабінети, кабінет безпеки життєдіяльності та охорони праці, кабінети комп'ютерної техніки, що створюють умови для набуття студентами загальних і фахових компетентностей. Вимоги до спеціалізованих лабораторій та кабінетів визначаються окремим документом, що затверджується рішенням НМР університету.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Херсонський державний університет забезпечує студентів і викладачів навчально-методичними матеріалами на паперових та електронних носіях, підручниками і навчальними посібниками, періодичними виданнями за профілем підготовки студентів, доступом до електронних інформаційних ресурсів (у т.ч. через мережу Інтернет) у бібліотеці університету; корпоративними каталогами (спільно з бібліотеками провідних ЗВО України та світу). Комп'ютерна техніка, що знаходиться у бібліотеці, підключена до адміністративної мережі університету і до Інтернету. Найголовнішою БД на web-сторінці є електронний каталог «eLibrary», що відображає фонд бібліотеки. Надається відкритий доступ до електронного архіву-репозитарію ХДУ eKhSUIR: http://ekhsuir.kspu.edu/ .
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Підготовка бакалаврів за кредитно-трансферною системою. Обсяг одного кредиту 30 годин.
Міжнародна кредитна мобільність	Укладено угоди про подвійне дипломування з Поморською Академією (м. Слупськ, Польща) від 01 квітня 2015 р.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	У межах ліцензованого обсягу спеціальності за умов попередньої мовленнєвої підготовки.

2. Перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонентів ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1.	Філософія	3	екзамен
ОК 2.	Історія України та української культури	3	диференційований залік
ОК 3.	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3	залік, екзамен
ОК 4.	Екологія	3	залік
ОК 5.	Безпека життєдіяльності (безпека життєдіяльності, основи охорони праці та цивільний захист)	3	залік
ОК 6.	Інформаційні технології в галузі	3	залік
ОК 7.	Педагогіка	4	екзамен
ОК 8.	Психологія	3	екзамен
ОК 9.	Вікова фізіологія і валеологія	3	залік
ОК 10.	Основи наукових досліджень (у т.ч. виконання курсової роботи)	3	залік, диференційований залік
ОК 11.	Теорія та методика організації виховної роботи у закладах освіти	3	залік
ОК 12.	Курсові роботи з фахових дисциплін	3	диференційований залік
ОК 13.	Вступ до мовознавства	3	екзамен
ОК 14.	Вступ до літературознавства	3	залік
ОК 15.	Сучасна російська літературна мова	33	залік, екзамен
ОК 16.	Практичний курс другої іноземної мови	50,5	залік, екзамен
ОК 17.	Історія світової літератури	23	залік, екзамен
ОК 18.	Методика викладання російської мови	4	залік, екзамен
ОК 19.	Методика викладання світової літератури	4	залік, екзамен
ОК 20.	Навчальна практика	6	залік
ОК 21.	Виробнича практика	12	диференційований залік
ОК 22.	Підготовка до атестації та атестація здобувачів вищої освіти	4,5	екзамен
Загальний обсяг обов'язкових компонентів:		180	
Вибіркові компоненти ОП			
ВК 1.	Економіка/ Соціологія / Історія світової культури	3	залік
ВК 2.	Правознавство / Політологія /Україна в Європі і світі	3	залік
ВК 3.	Дисципліни вільного вибору студента	6	залік
ВК 4.	Практикум з російської мови	11,5	залік, екзамен

	/Функціональна морфологія		
ВК 5.	Вступ до слов'янської філології / Вступ до теорії мовної комунікації	3	залік
ВК 6.	Народна поетична творчість / Історія світової дитячої літератури	3	залік
ВК 7.	Соціолінгвістика /Психолінгвістика та етнолінгвістика	3	залік
ВК 8.	Основи культури мовлення / Риторика	3	залік
ВК 9.	Історична граматики /Українська лексикографія (історичний аспект)	5	залік, диференційований залік
ВК 10.	Діалектологія/Типологія стилів і напрямів у літературному процесі межі ХІХ - ХХ ст.	4	залік
ВК 11.	Історія російської літературної мови /Сучасні лексикографічні студії	3	залік
ВК 12.	Стилістика російської мови/Порівняльна стилістика	3	екзамен
ВК 13.	Країнознавство /Лінгвокраїнознавство країн другої іноземної мови	3	залік
ВК 14.	Історія російської лінгвістики / Лінгвістика тексту	3	залік
ВК 15.	Лінгвістичний аналіз тексту / Теорія та практика російської лексикографії	3,5	залік
Загальний обсяг вибіркового компонентів:		60	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240	

2.2. Структурно-логічна схема ОП

Курс	Цикл загальної підготовки				Цикл професійної підготовки			
	Назва дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС	Семестр	Форма контролю	Назва дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС	Семестр	Форма контролю
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1 Курс	ОК 2. Історія України та української культури	3	1	д/з	ОК 8. Психологія	3	2	екзамен
	ОК 3. Українська мова (за професійним спрямуванням)	3	1,2	залік, екзамен	ОК 9. Вікова фізіологія і валеологія	3	1	залік
	ОК 4. Екологія	3	1	залік	ОК 13. Вступ до мовознавства	3	1	екзамен
					ОК 14. Вступ до літературознавства	3	1	залік
					ОК 15. Сучасна російська літературна мова	5	2	екзамен
					ОК 16. Практичний курс другої іноземної мови	13	1,2	залік, екзамен
					ОК 17. Історія світової літератури	3,5	2	д/з
					ВК 4. Практикум з російської мови /Функціональна морфологія	11,5	1,2	залік, екзамен
					ВК 5. Вступ до слов'янської філології / Вступ до теорії мовної комунікації	3	2	залік
					ВК 6. Народна поетична творчість / Історія світової	3	1	залік

					дитячої літератури			
2 Курс	ОК 1. Філософія	3	4	екзамен	ОК 7. Педагогіка	4	3	екзамен
	ОК 5. Безпека життєдіяльності (безпека життєдіяльності, основи охорони праці та цивільний захист)	3	3	залік	ОК 10. Основи наукових досліджень (у т.ч. виконання курсової роботи)	3	3,4	залік, д/з
					ОК 15. Сучасна російська літературна мова	6	3,4	екзамен
					ОК 16. Практичний курс другої іноземної мови	14,5	3,4	екзамен
					ОК 17. Історія світової літератури	6,5	3,4	екзамен
	ВК 3. Дисципліни вільного вибору студента	6	3,4	залік	ВК 7. Соціолінгвістика /Психолінгвістика та етнолінгвістика	3	3	залік
					ВК 8. Основи культури мовлення / Риторика	3	4	залік
					ВК 9. Історична граматики /Українська лексикографія (історичний аспект)	5	3,4	д/з
3 Курс					ОК 6. Інформаційні технології в галузі	3	6	залік
					ОК 12. Курсові роботи з фахових дисциплін	1,5	6	д/з
					ОК 15. Сучасна російська літературна мова	13,5	5,6	залік, екзамен
					ОК 16. Практичний курс другої іноземної мови	15	5,6	екзамен

					ОК 17. Історія світової літератури	6	5,6	залік, екзамен
					ОК 18. Методика викладання російської мови	4	5,6	залік, екзамен
					ОК 10. Методика викладання світової літератури	4	5,6	залік, екзамен
	ВК 1. Економіка/ Соціологія / Історія світової культури	3	5	залік	ВК 7. Діалектологія /Типологія стилів і напрямів у літературному процесі межі ХІХ - ХХ ст.	4	5	залік
	ВК 2. Правознавство / Політологія /Україна в Європі і світі	3	6	залік				
4 Курс					ОК 11. Теорія та методика організації виховної роботи у закладах освіти	3	7	залік
					ОК 12. Курсові роботи з фахових дисциплін	1,5	7	д/з
					ОК 15. Сучасна російська літературна мова	8,5	7,8	екзамен
					ОК 16. Практичний курс другої іноземної мови	8	7,8	залік, екзамен
					ОК 17. Історія світової літератури	7	7,8	екзамен
					ВК 11. Історія російської літературної мови /Сучасні лексикографічні студії	3	7	залік
					ВК 12. Стилїстика російської мови мови /	3	7	екзамен

				Порівняльна стилістика			
				БК 13. Країнознавство / Лінгвокраїнознавство країн другої іноземної мови	3	7	залік
				БК 14. Історія російської лінгвістики / Лінгвістика тексту	3	8	залік
				БК 15. Лінгвістичний аналіз тексту / Теорія та практика російської лексикографії	3,5	8	залік

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньо-професійної програми «Середня освіта (мова і література російська)» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти проводиться у формі атестаційних іспитів: 1. Іноземні мови та світова література; 2. Методика навчання іноземної мови та світової літератури у закладах загальної середньої освіти та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження випускнику освітньої кваліфікації бакалавр середньої освіти із присвоєнням професійної кваліфікації: учитель російської мови і світової літератури та англійської мови.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

